

Daltonboek 2011

Grifstraat 8
8181 VZ Heerde
T: 0578-692507
E: info@parkschool-heerde.nl
W: www.parkschool-heerde.nl

Inhoudsopgave

	<i>bladzijde</i>
<i>1. Een woord vooraf</i>	2
<i>2. Een stukje geschiedenis</i>	3
<i>3. Waarom Daltononderwijs</i>	5
<i>4. School en Daltonregels</i>	7
<i>5. Zelfstandig werken en omgaan met uitgestelde aandacht</i>	10
<i>6. De taak</i>	12
<i>7. Samenwerken</i>	19
<i>8. Coöperatief leren</i>	21
<i>9. Visuele middelen</i>	24
<i>10. Handelingswijzers</i>	26
<i>11. Instructie</i>	27
<i>12. PAD-lessen</i>	29
<i>13. Kieskast</i>	31

1. Een woord vooraf

Dit is het Daltonboek van de Parkschool.

In dit document wordt beschreven op welke wijze het team van de Parkschool vorm geeft aan Daltononderwijs.

Aan het begin van de vorige eeuw heeft Helen Parkhurst (1887-1973) vanuit haar mensbeeld een visie ontwikkeld over de wijze waarop we kinderen het beste tot leren kunnen laten komen. Ze liet zich daarbij leiden door het pedagogische principe dat elk kind zijn omgeving zo goed mogelijk tracht te begrijpen en daar positief mee om gaat.

Dalton heeft niets te maken met de vier criminele broers uit de strip Lucky Luke, maar veel meer met het plaatsje Dalton in de staat Massachusetts in de Verenigde Staten, waar Parkhurst haar ideeën in praktijk bracht.

Ze baseerde haar onderwijsconcept op drie uitgangspunten: zelfstandigheid, vrijheid in gebondenheid (tegenwoordig hanteren we de term verantwoordelijkheid) en samenwerken. De wijze waarop aan haar principes inhoud wordt gegeven, heeft ze nooit dwingend voorgeschreven. Hierdoor krijgt iedere Daltonschool een eigen gezicht en dat maakt de Parkschool en dit document tot een uniek geheel.

Het onderwijs maakt een voortdurend ontwikkelingsproces door. Maatschappelijke veranderingen, praktische omstandigheden, nieuwe pedagogische en didactische inzichten, ook op het gebied van Daltononderwijs, leiden tot veranderingen en aanpassingen op landelijk, bestuurlijk en schoolniveau. Dit Daltonboek is daarom geen statische beschrijving, maar juist een dynamisch document, dat regelmatig wordt aangepast. Het beschrijft de structuren en afspraken die we samen hebben gemaakt om van onze school een Daltonschool te maken waar kinderen modern en kwalitatief goed onderwijs krijgen aangeboden. Het boek dient als kapstok en houvast voor huidige leerkrachten en medewerkers, en als gids voor nieuwe leerkrachten en invalkrachten.

Namens het team,

Ernest van Karsen.

2. Een stukje geschiedenis.

De Parkschool is een middelgrote school met achtenzeventig leerlingen. Aan de school zijn vijf groepsleerkrachten, een onderwijsassistente, een vakleerkracht muziek, een conciërge, een locatieleider en een meerscholen directeur verbonden. Eén groepsleerkracht heeft naast haar lesgevende taak de functie als IB-er. De locatieleider is tevens Daltoncoördinator. Het leerlingaantal is al enkele jaren stabiel. De leerlingen zijn verdeeld over vier combinatiegroepen.

In het schooljaar 2007-2008 gingen er in het team stemmen op om het onderwijsconcept te vernieuwen. Het klassikale systeem dat tot dan toe werd gehanteerd voldeed niet meer. Het doel was de onderwijssituatie zo in te richten, dat er meer aandacht kon worden geschonken aan de, soms grote, verschillen tussen leerlingen.

Verschillende onderwijsvormen werden bekeken en onderzocht en uiteindelijk werd er gekozen voor Daltononderwijs. Deze vorm van onderwijs biedt een gestructureerde leeromgeving aan, waarin kinderen zich veilig voelen, zelfstandig kunnen werken en leren, individueel of samen. De leerkracht behoudt het overzicht, biedt leerstof aan en bewaakt de ontwikkeling van de leerlingen. De structuren zorgen er voor dat leerlingen en leerkrachten weten wat ze van elkaar mogen verwachten.

Zelfstandig werken en leren betekent dat er gedifferentieerd kan worden in leertempo en leerinhoud. Leerkrachten krijgen tijd en ruimte om aandacht te geven aan leerlingen met specifieke leervragen of problemen.

In mei 2008 werd er voor de ouders een bijeenkomst georganiseerd waarin de keuze voor Daltononderwijs werd besproken en ouders gelegenheid kregen te reageren. Nadat ook de MR instemming had gegeven, kon aan het begin van het schooljaar 2008-2009 met het invoeringstraject worden gestart.

De invoering van het Daltonconcept gebeurt op twee niveaus:

- de ontwikkeling van de leerkrachten tot Daltonleerkrachten. Daartoe volgde het team een tweejarige cursus bij bureau Wenke, waarin alle aspecten van Daltononderwijs werden behandeld. In mei 2010 werd de cursus succesvol afgesloten en kregen de teamleden het certificaat “Nascholing Dalton-basisonderwijs” uitgereikt.

- de invoering van het Daltonconcept in het dagelijks onderwijs met als uitgangspunten: zelfstandigheid, samenwerken en verantwoordelijkheid. In de periode 2008-2011 zal ieder jaar één van deze pijlers het speerpunt zijn in de ontwikkeling tot Daltonschool.

In het schooljaar 2008-2009 stond het zelfstandig werken en leren centraal:

Actiepunten:

- aanpassen en verbeteren van dag- en weektaken.
- creëren van werkplekken in school en inrichten van zgn. kieskasten.
- aanpassen en verbeteren van de inzet van verkeerslichten en blokjes.

In juni 2009 is de school bezocht door de visitatiecommissie van de stichting PROO, met als opdracht het niveau van zelfstandig werken en leren te beoordelen.

De bevindingen van de commissie werden verwerkt in de actiepunten voor het schooljaar 2009-2010.

Actiepunten:

- aanpassen en verbeteren van de doorgaande lijn zelfstandigheid.
- Invoering van de kieskast
- Invoering van maatjeswerk

Tijdens het schooljaar 2010-2011 heeft het team zich gericht op

- invoering van coöperatief leren
- ontwikkeling van een nieuw rapport

We streven er naar om in het schooljaar 2011-2012 het Daltoncertificaat van de Nederlandse Daltonvereniging uitgereikt te krijgen. Daarmee wordt de ontwikkeling van ons onderwijs niet afgesloten. Ook na het bereiken van de status van officiële Daltonschool zullen we doorgaan met ons Daltonconcept aan te passen en te verbeteren, zodat het geven van kwalitatief onderwijs gewaarborgd blijft.

3. Waarom Daltononderwijs

Het team heeft in 2008 bewust voor Daltononderwijs gekozen, omdat deze vorm van onderwijs een goede voorbereiding is op het voortgezet onderwijs en de maatschappij. Zelfstandig zijn, kunnen samenwerken en het nemen van verantwoordelijkheid zijn belangrijke voorwaarden om volwaardig deel te kunnen nemen aan onze samenleving.

We zijn er van overtuigd dat ieder mens van nature leergierig is en de wereld om zich wil leren begrijpen. Het ontwikkelen van een competentiegevoel, neemt hier een belangrijke plaats in. Door de wijze waarop we ons onderwijs hebben ingericht en met elkaar omgaan, stimuleren we deze ontwikkeling en krijgen de kinderen een gevoel van “Ik kan het zelf”.

Ieder mens wil graag zelfstandig zijn en zelf keuzes kunnen maken. Dat vraagt van mensen dat ze kunnen omgaan met vrijheid en de grenzen van die vrijheid kennen en respecteren.

We leren kinderen om te gaan met vrijheden door een gestructureerde leeromgeving aan te bieden. We werken met taakborden, dag en weektaken, zodat kinderen zelf kunnen bepalen wanneer zij een bepaalde taak uitvoeren en hoeveel tijd ze daaraan besteden. We hanteren vaste regels en afspraken waarin duidelijk wordt beschreven wat we van elkaar verwachten.

Naast leren om te gaan met vrijheid, leren we onze leerlingen ook verantwoordelijk te zijn voor de gemaakte keuzes. Ze leggen daar van tijd tot tijd verantwoording over af bij de leerkracht, bijvoorbeeld bij het nabespreken van de weektaak.

Samenwerken is een belangrijke vaardigheid, die iedere leerling zich eigen moet maken. Goede samenwerking vereist respect voor de ander en om dat te bereiken, hanteren we het PAD-leerprogramma, en werken we met maatjes.

Het Daltonkarakter van onze school beperkt zich niet alleen tot de kinderen. Het is ook zichtbaar in de wijze waarop de leerkrachten met elkaar samenwerken. We luisteren naar elkaar, staan open voor positieve feedback, ondersteunen elkaar en maken gebruik van elkaars kwaliteiten.

De in dit document beschreven Daltonkenmerken van onze school staan niet alleen maar op papier. Ze worden gedragen door een enthousiast en gemotiveerd team.

Op onze school:

- ✓ heerst een goed pedagogisch klimaat: de kinderen voelen zich veilig en gewaardeerd.
- ✓ leren kinderen zelfstandig te werken en keuzes te maken.
- ✓ leren kinderen om te gaan met uitgestelde aandacht
- ✓ wordt gewerkt met:
 - een takenbord en dag en weektaken
 - kleuren van de dag en dagritme kaarten

- een kieskast en keuzewerk
 - handelingswijzers
 - coöperatief leren
- ✓ leren kinderen samenwerken, o.a. door maatjeswerk en coöperatief leren.
 - ✓ voelen kinderen zich verantwoordelijk voor de omgeving, klasgenootjes en hun eigen leerproces
 - ✓ wordt gestructureerd onderwijs gegeven. Er zijn vaste regels en afspraken.
 - ✓ heeft de leerkracht tijd en ruimte om extra hulp te geven.
 - ✓ is de leerstof aangepast aan het niveau en de capaciteiten van de individuele leerlingen
 - ✓ is het onderwijs gericht op resultaat.
 - ✓ werkt een samenwerkend en lerend team

4. School en Daltonregels

We streven er naar om een veilige omgeving te creëren waar kinderen, leerkrachten en ouders zich prettig en gewaardeerd voelen. Daarom hebben we afspraken gemaakt over hoe we met elkaar en de materialen omgaan. In dit hoofdstuk staan die afspraken beschreven. We onderscheiden daarbij algemene schoolregels en Daltonregels. De afspraken over omgaan met jezelf en de anderen komen aan bod tijdens de PAD-lessen.

De afspraken zijn positief opgesteld, d.w.z. ze geven weer welk gedrag we van elkaar verwachten.

Algemene schoolregels

Op het plein, voor en na schooltijd:

Een kwartier voordat de school begint gaan de deuren en hekken open.

Spelen doe je op het plein en gras.

Op het plein lopen we met de fiets aan de hand.

Zet je fiets op de plek waar die hoort.

Als de eerste bel gaat mag je naar binnen. De kinderen die de ingang van groep 1/2 en 3/4 gebruiken, wachten buiten tot de pleinwacht] toestemming geeft om naar binnen te gaan. De pleinwacht houdt toezicht op het voetenvegen.

In de pauze:

Voor je naar buiten gaat, eet en drink je in de klas.

In de pauze ga je naar buiten. Alleen wanneer je juf of meester het zegt mag je in de klas blijven.

Tijdens de pauze blijf je buiten. Als je naar de w.c. moet doe je dat aan het begin of aan het eind van de pauze.

In de pauze loopt er altijd een pleinwacht rond.

Krijg je problemen of ruzie met iemand uit je groep of uit een andere groep, praat er dan met elkaar over en zoek samen naar een oplossing. Lukt dat niet, waarschuw dan de pleinwacht.

In school:

We houden het plein en het schoolgebouw netjes en schoon. Je gooit afval in de prullenbak.

Je gaat zelf naar de w.c. (Gebruik de ketting of stoplicht)

Veeg je voeten als je naar binnen gaat.

In school loop je rustig.

Als je naar binnen gaat, gebruik je de deur die van jouw klas is. De deur aan de voorkant gebruik je samen je ouders

Scharen en lijmpotjes zet je terug waar het hoort.

Als je klaar bent met werken, ruim je alles netjes op.

Samen zorgen we ervoor dat de school netjes en schoon is.

DALTONREGELS

Samenwerken

Weet je het antwoord? Schrijf het op.

Weet je het antwoord niet, mag je overleggen.

Als je overlegt praat je zachtjes. Zo stoort je de anderen niet.

Schrijf het beste antwoord op.

Gaat het samenwerken niet goed? Denk aan de padregels!

Als je klaar bent met werken, ruim je alles netjes op.

Zelfstandigheid

Je werkt zelf aan je taak als de juf of meester het zegt.

Weet je de tijd wanneer je de taak af moet hebben. Zorg dat het dan ook af is.

Heb je wat nodig voor je taak? Pak het maar! Maar ruim het ook weer op!

Je mag de computer en boeken gebruiken om dingen op te zoeken. Maar je kunt ook aan je klasgenoten of juf of meester dingen vragen.

Ga je ergens anders werken? Dat mag (juf of meester moet het wel goed vinden). Maar hou de deur wel altijd open. Hang je naambordje op het Werkplekbord.

Verantwoordelijkheid

Vanaf groep 5 mag je zelf kiezen waarmee je eerst aan gaat werken in Dalton werktijd.

Heb je werk af? Kleur dat op de taak af.

Je mag vaak kiezen met wie je samenwerkt en waar.

Ga je ergens anders werken? Dat mag (juf of meester moet het wel goed vinden).

Maar hou de deur wel altijd open.

Hang je naambord op het Werkplekbord.

5. Zelfstandig werken en omgaan met uitgestelde aandacht

Zelfstandig werken is een vast onderdeel van de schooldag. De leerlingen werken dan gedurende een bepaalde periode zelfstandig aan hun taak. Tijdens zelfstandig werken kunnen de leerlingen niet altijd direct hulp of uitleg vragen aan de leerkracht. We spreken van uitgestelde aandacht.

De twee belangrijkste redenen om met uitgestelde aandacht te werken zijn:

- De leerkracht heeft tijd en ruimte om ongestoord met individuele of kleine groepjes leerlingen te werken.
- De leerlingen leren zelfstandig problemen op te lossen. Ze zijn op elkaar aangewezen voor onderlinge hulp.

Om het zelfstandig werken goed te laten verlopen, hebben we afspraken gemaakt.

- In iedere groep wordt het verkeerslicht ingezet tijdens zelfstandig werken. Aan de kleur kunnen de leerlingen zien welke afspraak op dat moment van toepassing is:

Rood: Stil werken

Groen: De juf/meester kan je helpen.

Oranje: Juf/meester legt iets uit en kan je niet helpen. Los je probleem zelf op, vraag anderen om hulp of leg je blokje op ?

- De leerkracht bedient het stoplicht of legt deze verantwoordelijkheid bij de leerlingen.
- In groep 1 t/m 3 wordt de kleur rood niet gebruikt, behalve tijdens de Cito-toetsen
- De werkmaterialen (scharen, lijm, papier, schriften etc.) liggen op een vaste plaats.
- De materialen zijn goed bereikbaar voor de leerlingen.
- De leerlingen kennen de afspraken over het gebruik van de materialen.
- Tijdens zelfstandig werken mogen de leerlingen ook in de hal of in het stilwerklokaal werken.
- Als de leerlingen op een andere plek gaan werken, zetten ze hun naamkaartje onder de werkplek op de magneetstrips bij de deur.

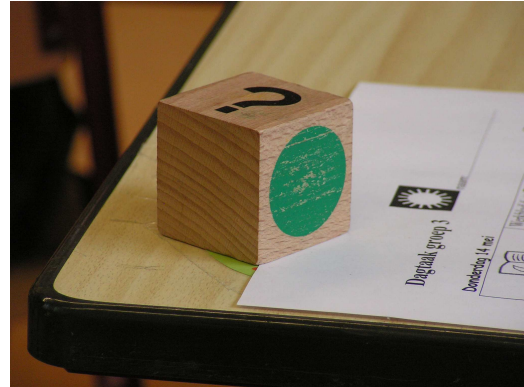

- Vanaf groep 3 heeft iedere leerling een blokje dat zij op hun tafel kunnen leggen als ze de leerkracht om hulp vragen of als ze stil willen werken. De kleur rood wordt eigenlijk niet gebruikt. Het uitgangspunt is dat de kinderen bereid zijn elkaar te helpen.

Vraagteken: Ik heb een vraag voor de juf/meester.
Zij/hij komt zo langs om mij te helpen.

Groen: Ik wil je helpen. Je mag me iets vragen.

Rood: Ik wil nu niet gestoord worden

Vanaf groep 1/2 leren de kinderen omgaan met uitgestelde aandacht. De tijdsduur dat de leerlingen zelfstandig werken wordt in ieder hoger leerjaar steeds langer. In de groep 1/2 werken de kinderen 10 minuten achtereen zelfstandig en met uitgestelde aandacht. In groep 8 is de zelfstandig- werken tijd uur.

Na afloop van het zelfstandig werken reflecteert de leerkracht samen met de groep over het proces. De problemen en de gevonden oplossingen worden besproken.

Daltonaspecten

Vrijheid/verantwoordelijkheid	<i>Het kind krijgt de vrijheid om een eigen middel te kiezen om een probleem op te lossen. Het draagt verantwoording om dat op de juiste wijze te doen.</i>
Zelfstandigheid	<i>De kinderen werken zelfstandig zonder hulp van de leerkracht.</i>
Samenwerken	<i>Het samen naar oplossing zoeken wordt gestimuleerd.</i>

6. De taak

De taak omvat een afgebakend stuk van de leerstof, dat de leerlingen onafhankelijk van de leerkracht kunnen verwerken. De leerlingen werken individueel of samen met anderen aan hun taak en verwerken de taak binnen een bepaalde tijd.

Voordat de leerlingen aan hun taak beginnen, krijgen ze een korte instructie over de uitvoering ervan.

De tijdsduur verschilt per taak. Taken kunnen een dagdeel omvatten of een paar weken. Er is een breed scala aan taakperiodes.

Op onze school worden de taken aangeboden in een dag of een weekoverzicht. Er is een opbouw in het werken met taken. We beginnen met de taak in groep 1/2. Hier worden de taken over een aantal dagen verdeeld. In groep drie werken de kinderen met een dagtaak. Vanaf kerst werken ze met een tweedaagse taak en vanaf mei met een vierdaagse taak. In groep 4 gaan ze eind september over op een weektaak.

De Daltonweek begint altijd op maandag. Dan krijgen de kinderen hun nieuwe weektaak. Op vrijdag moet de weektaak af zijn, met uitzondering van de taken waar meer tijd voor is afgesproken.

In groep 5 t/m 8 werken de kinderen met een weektaak, waarbij ze per dag hun taken plannen. In groep 7/8 mogen de kinderen ook aan taken werken die op een andere dag staan vermeld.

Groep 1/2

Arbeid naar keuzebord

In groep 1/2 wordt behalve het taakbord, ook het arbeid naar keuzebord gebruikt.

Op dit bord staan de hoeken met pictogrammen afgebeeld. Aan het begin van een speelwerkles kiezen de leerlingen een hoek met een bepaalde activiteit en plakken hun pictogram onder de gekozen hoek. De kinderen mogen tijdens het werken zelfstandig van hoek verwisselen. Alle leerlingen in groep 1 hebben een persoonlijk pictogram. Ze herkennen hun stoel en hun haakje aan de kapstok aan de pictogrammen.

Groep 1

Taakbord

In groep 1 maken de kinderen kennis met het taakbord. Het bord voor groep 1 is geel, net als de kleur van de stoelen.

Op het bord staan links de werkjes (taakjes) middels pictogrammen afgebeeld en bovenaan pasfoto's van de kinderen.

Linksboven hangen vijf magneetjes met de kleuren van de dag.

Werken met het takenbord

Aan het begin van de Daltonweek, op maandag, legt de leerkracht de taakjes uit.

De leerlingen doen twee taakjes per week.

Een leerling kiest een taakje en als hij dat af heeft, plakt hij een magneetje met de kleur van de dag op het bord onder zijn foto. Met een smiley of een lieveheersbeestje reflecteert de leerling op zijn taak. (smiley = makkelijk/leuk, lieveheersbeestje = moeilijk/niet leuk).

Aan het eind van de dag haalt de leerkracht links bovenaan de magneet met de kleur van de dag weg. Aan de kleuren die overblijven, kunnen de kinderen zien hoeveel dagen ze nog hebben om hun taakjes uit te voeren.

Door het takenbord krijgen de leerlingen overzicht over de voltooide taakjes en de taakjes die nog gedaan moeten worden.

De leerkracht reflecteert met individuele leerlingen over hun taakjes

Differentiatie

De kinderen die meer aan kunnen, krijgen extra of andere taakjes aangeboden, bijvoorbeeld op het niveau van groep 2. Deze pictogrammen hangen onder aan het takenbord in de kolom van de taakjes.

Groep 2

Taakbord

Ook in groep 2 wordt met een takenbord gewerkt. De werkwijze is, op enkele aanpassingen na, gelijk aan die in groep 1.

In het tweede leerjaar maken de kinderen drie taakjes per week. Als ze een taak hebben voltooid, kruisen ze die met de kleur van de dag af op het takenbord. Het afkruisen met een kleurpotlood is een voorbereiding op de dagtaak in groep 3.

Differentiatie

De kinderen die meer aan kunnen, krijgen extra of andere taakjes aangeboden, bijvoorbeeld op het niveau van groep 3. Deze pictogrammen hangen onder aan het takenbord in de kolom van de taakjes.

Groep 3

In groep 3 werken de leerlingen de eerste periode nog met het taakbord en de dagritme kaarten uit groep 2.

Na de herfstvakantie wordt de dagtaak geïntroduceerd.

Dagtaakformulier/werken aan de dagtaak

De dagtaak geldt alleen voor de ochtend. De lessen taal, lezen, rekenen en schrijven staan op de dagtaak vermeld. De creatieve vakken, wereldoriëntatie en gym schrijft de leerkracht op het bord. In de kolom naast de lessen staat de letter “i” of “z”, zodat de leerlingen kunnen zien of het om een instructie of zelfstandigwerken les gaat. De volgorde van de taken wordt door de leerkracht bepaald.

Als de taak af is, wordt de kolom gekleurd. De leerlingen reflecteren op de taak door een smiley te kleuren. Na taal en rekenen is er een keuzemoment en mogen de leerlingen een keuzetaak kiezen. Deze taken staan onderaan het formulier. De leerlingen kiezen uit zes verschillende spelactiviteiten. De spelactiviteiten zijn gericht op samenwerken en worden niet alleen in het klaslokaal gedaan maar ook in andere ruimtes. Tijdens het schooljaar worden er meer leeractiviteiten als keuzewerk op de dagtaak gezet.

	<p>Als de leerlingen aan het werken met een dagtaak zijn gewend worden tweedaagse taken ingevoerd. De leerkracht reflecteert regelmatig samen met de leerlingen op de dagtaak.</p>
Groep 4	<p>De kinderen in groep 4 werken aan het begin van het schooljaar nog met een vier daagse taak. Eind september gaan ze over op een weektaak.</p> <p>Weektaakformulier De basisvakken taal, rekenen, lezen, schrijven en spelling staan op de weektaak vermeld. In het vak naast de taak, staat de letter i of z. Aan de letters zien de leerlingen of het om een instructie of zelfstandigwerken les gaat. De overige vakken zoals gym, tekenen en de zaakvakken staan onderaan de weektaak geschreven. Doordat er minder vakken op de weektaak staan, is het voor de leerlingen makelijker om overzicht te houden. Onderaan het weektaakformulier staan de keuzetaken.</p> <p>Werken aan de weektaak De Daltonweek begint op maandag. Dan krijgen de leerlingen de nieuwe weektaak uitgereikt.</p> <p>De volgorde van de taken wordt door de leerkracht bepaald.</p> <p>Onderaan de weektaak staan de keuzetaken. De leerlingen kiezen een keuzetaak.</p> <p>Als ze een taak af hebben, kleuren ze de kleur van de dag in het vak naast de taak. Ze reflecteren op de taak door een smiley te kleuren.</p> <p>Reflectie Tussendoor en aan het eind van de Daltonweek, op vrijdag, reflecteert de leerkracht samen met de leerlingen op de weektaak. De leerlingen verzamelen de weektaken in een mapje en nemen ze na een bepaalde periode mee naar huis.</p>
Groep 5/6	<p>Weektaakformulier De basisvakken taal, rekenen, lezen en spelling staan op de weektaak vermeld. In het vak naast de taak, staat de letter i of z. Aan de letters zien de leerlingen of het om een instructie of zelfstandigwerken les gaat. De overige vakken zoals gym, tekenen, zaakvakken en</p>

schrijven staan op het taakbord geschreven. Doordat er minder vakken op de weektaak staan, is het voor de leerlingen makelijker om overzicht te houden. Onderaan het weektaakformulier staan de keuzetaken.

Planbord

De lessen m.b.t. de zaakvakken, gym, schrijven, handvaardigheid en tekenen schrijft de leerkracht per dagdeel op het planbord.

Werken aan de taak, plannen.

De leerlingen bepalen per dag de volgorde van de taken waaraan gewerkt moet worden.

De leerkracht differentieert in de weektaak. Ieder leerling heeft een mapje waarin beschreven staat van er van hem wordt verwacht.

Als ze een taak af hebben, kleuren ze de kleur van de dag in het vak naast de taak. Ze reflecteren op de taak door een smiley te kleuren.

De weektaak is alleen van toepassing op de ochtenden.

De activiteiten voor de middag staan op het planbord.

De kinderen die aan het eind van de ochtend hun taak nog niet af hebben, leggen hun werk op tafel. Zo heeft de leerkracht overzicht over de leerlingen die hun taak wel of niet af hebben.

De leerlingen krijgen 's middags tijd om de taak af te maken.

De instructielessen staan op het planbord en worden door de leerkracht klassikaal gegeven. De leerkracht bepaalt welke leerlingen de instructies moeten volgen, en wie door mag werken. Als de instructies is afgelopen, werken de kinderen verder aan hun taak.

Kinderen die hun taak af hebben, doen keuzewerk. De onderdelen staan onderaan de weektaak vermeld.

De leerkracht ziet er op toe dat ook de kinderen die hun taak niet afkrijgen, toch ook gedurende een korte periode keuzewerk kunnen doen. De taak wordt dan door de leerkracht aangepast.

Reflectie

Aan het eind van de Daltonweek, op vrijdag, reflecteert de leerkracht met de groep op de weektaak.

Aan het eind van de week nemen de leerlingen het weektaakformulier mee naar huis, zodat ouders zicht

	krijgen op het werk.
Groep 7/8	<p>Weektaakformulier De basisvakken, lezen, rekenen, spelling, taal en de zaakvakken staan op het weektaakformulier. In het vak naast de taken staat de letter i of z, om aan te geven of het om een instructie of zelfstandigwerken les gaat. Onderaan de taak vullen de leerlingen keuzewerk, computerwerk en hun maatje in. Aan het begin van de Daltonweek bespreekt de leerkracht de belangrijkste zaken van de weektaak kort met de leerlingen. De leerkracht differentieert de inhoud en omvang van de taken, afhankelijk van de leervraag en capaciteiten van de individuele leerling.</p> <p>Planbord De leerkracht schrijft de tijden van de instructielessen en andere activiteiten op het planbord.</p> <p>Werken aan de taak, plannen De leerlingen plannen per dag hun taken in: de zelfstandigwerken lessen, keuzetaken, en computerlessen. Als ze met een taak beginnen, kleuren ze het eerste vakje naast de taak in de kleur van de dag. Als ze de taak af hebben, kleuren ze het tweede vakje.</p> <p>Ze reflecteren op de taak door een smiley in te kleuren.</p> <p>Reflectie Aan het eind van de Daltonweek, op vrijdag, reflecteren de maatjes op elkaars weektaak. De leerkracht controleert regelmatig de weektaken voorziet ze van tips en complimenten. Aan het eind van de week nemen de leerlingen het weektaakformulier mee naar huis, zodat ouders zicht krijgen op het werk.</p>

Daltonaspecten

<i>Vrijheid/verantwoordelijkheid</i>	De kleuters leren omgaan met een taak. De leerlingen zijn verantwoordelijk voor het af krijgen van hun taak
<i>Zelfstandigheid</i>	De kleuters tekenen zelfstandig hun taak af. Dat is een goede voorbereiding voor het werken met dag en weektaken in de hogere groepen. De leerlingen leren hun taak in te plannen. Ze voeren de taak zo veel mogelijk zelfstandig uit.
<i>Samenwerken</i>	Het uitvoeren van de taak mag in tweetallen gedaan worden. De leerlingen voelen een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor het af krijgen van de taak en stimuleren elkaar.

7. Samenwerken

Samenwerken is een van de pijlers van Daltononderwijs. De kinderen werken regelmatig samen, bijvoorbeeld als sleutelhanger maatjes, schoudermaatjes (degene die naast je zit) of oogmaatjes (zit tegenover je).

Samenwerken is hierbij nog vooral een doel en geen middel. De taak ligt vooraf vast en het ontwikkelen en oefenen van sociale vaardigheden staan centraal.

In het schooljaar 2010-2011 zijn we begonnen met het invoeren van coöperatief leren. We creëren open leersituaties, waarin kinderen van en met elkaar leren en/of een bijdrage leveren aan elkaars leerproces.

Hoofdstuk 8 geeft informatie over de coöperatief leren en de invoering ervan op school.

Sleutelhangermaatje

Iedere groep werkt met dit systeem, waarbij twee rijen foto/naam-sleutelhangers naast elkaar hangen op een bord. De leerlingen van wie de sleutelhangers naast elkaar hangen zijn maatjes voor een week.

Aan het begin van de Daltonweek, iedere maandag, schuift de leerkracht de hangers een plaats door. Alle kinderen in een groep zijn in een schooljaar minstens één keer maatjes.

De volgende activiteiten worden samen met het maatje gedaan:

Groep 1/2:

- Elkaar helpen bij het naar buiten gaan, bij het aankleden na de gym, ritsen dichtdoen en veters strikken.
- Uitvoeren van een werkvorm van coöperatief leren.
- Op het maatjesbord hangen naast de maatjes speciale kaartjes met foto's. Dit zijn afbeeldingen van taken die de maatjes samen uitvoeren, zoals het opruimen en netjes houden van een deel van de kiestkast en de andere kasten in de klas.

Groep 3 t/m 8

- Plannen en uitvoeren van een samenwerkingsopdracht die op de weektaak staat.
- Uitvoeren van een werkvorm van coöperatief leren.
- Naast elkaar lopen in de rij.

Samenwerking tussen leerkrachten en ouders.

Binnen het team maken we gebruik van elkaars expertises en werken we samen

De kennis en vaardigheden van collega's zijn inzetbaar bij:

- samenstelling en aansturing van werkgroepen
- toekenning en uitvoering van taken.
- voorbereiden van lessen en activiteiten.
- collegiale consultatie

Er wordt regelmatig met ouders samengewerkt. Ouders hebben de mogelijkheid om:

- plaats te nemen in een werkgroep
- zich op te geven als klassenouder
- zich op te geven als hulpouder bij een bijzondere of buiten schoolse activiteit
- deel uit te maken van de medezeggenschapsraad of de ouderraad.

Daltonaspecten

<i>Vrijheid/verantwoordelijkheid</i>	Samen verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de opdracht.
<i>Zelfstandigheid</i>	Ervaren dat zelfstandigheid vergroot wordt als je samenwerkt. De leerlingen worden minder afhankelijk van de leerkracht
<i>Samenwerken</i>	Accepteren en om leren gaan met verschillen in voorkeuren en verschillen tussen mensen.

8. Coöperatief leren

“Coöperatief leren is leren dat plaatsvindt in een onderwijsleersituatie waarin de lerende in interactie met een of meer actoren, onder gedeelde verantwoordelijkheid een leertaak uitvoert met een gemeenschappelijk doel of product, dat alle betrokkenen willen bereiken of maken” (Joep M.C.G. van Vugt, Coöperatief leren binnen adaptief onderwijs).

Kinderen maken elke dag kennis met nieuwe onderwerpen en daarbij gaat het niet alleen om schoolse kennis. Ze leren basisvaardigheden, denkvaardigheden, sociale vaardigheden en communicatieve vaardigheden. Kinderen leren van de leerkracht, ze leren van elkaar, ze leren door te luisteren, door te overleggen, door te doen. Ze leren daarbij het meest als ze zelf actief bezig en betrokken kunnen zijn.

Coöperatief leren gaat niet over **Wat** de kinderen leren, maar wel over **Hoe** de kinderen leren. De leerkracht creëert onderwijsleersituaties waarbij kinderen in groepjes (twee of meer leerlingen) samen een leertaak uitvoeren met een gemeenschappelijk doel. Er wordt een beroep gedaan op echte gezamenlijke verantwoordelijkheid van de kinderen. Coöperatief leren is ontwikkeld door dr. Spencer Kagan.

“Samen leren door samen te werken” is het motto van coöperatief leren. Kinderen werken in groepen (teams) en nemen op gelijke wijze deel aan een gezamenlijke taak. Ze zijn niet alleen verantwoordelijk voor de eigen prestatie, maar voor de prestatie van het hele team.

Coöperatief leren is gebaseerd op vier principes; het G.I.P.S.-model.

- **Gelijke deelname:** alle kinderen nemen op gelijke wijze deel aan de activiteit. Ze kunnen niet achterover leunen of meeliften met een ander.
- **Individuele aanspreekbaarheid:** iedereen is op gelijke wijze aanspreekbaar voor het proces en het resultaat. Iedereen heeft een actieve inbreng.
- **Positieve wederzijdse afhankelijkheid:** de kinderen moeten samenwerken om tot het beste resultaat te komen.
- **Simultane actie:** de activiteiten vinden gelijktijdig plaats; alle kinderen zijn gelijktijdig actief bezig met het onderwerp door bijvoorbeeld te luisteren en te praten met elkaar.

Bij de toepassing van coöperatief leren worden verschillende werkvormen gehanteerd. Voorwaarde is dat ze voldoen aan het GIPS-model en een vaste didactische structuur hebben.

We onderscheiden daarbij negen basisstructuren:

Binnen Buiten Kring

Leerlingen lopen rond in een binnen en een buiten kring en beantwoorden vragen met wisselende partners.

Tweetal Coach

In tweetallen lossen de leerlingen om de beurt een probleem op, terwijl de ander meekijkt en luistert.

Tweegesprek op Tijd

Leerlingen werken in tweetallen; de leerlingen vertellen gedurende een van te voren vastgestelde tijd iets, terwijl de partner goed luistert. De rollen worden daarna omgedraaid.

Tweepraat of Rondpraat

Leerlingen werken in tweetallen (schoudermaatje) of teams van vier kinderen en geven om beurten antwoorden op of zoeken oplossingen voor het aangegeven probleem.

TafelRondje Per Tweetal

Leerlingen werken in tweetallen om de beurt, schriftelijk, aan een antwoord op een vraag of oplossing van een probleem.

Tweevergelijk

Leerlingen schrijven eerst individueel antwoorden op en ze vergelijken daarna de antwoorden met elkaar.

Zoek De Valse

De leerlingen schrijven drie stellingen op. Zij presenteren deze aan de groep. Uit drie stellingen kiezen de leerlingen de stelling die niet waar is en motiveren dit.

Zoek Iemand Die...

Al lopend door de klas zoeken leerlingen een partner die b.v. kan helpen met een tafel-rijtje of met topografie van een land.

Tafelrondje

Zelfde als tafelrondje per tweetal maar nu in de teams van vier kinderen. In de loop van de jaren leren de leerlingen een aantal variaties op deze basisstructuren (zoals Mix-Tweetal-Gesprek).

Voordelen van coöperatief leren zijn:

- Dat de kinderen een actieve en betrokken leerhouding ontwikkelen.
- Er is sprake van een grotere leeropbrengst omdat iedereen actief mee doet.
- Kinderen ontwikkelen sociale vaardigheden.
- Er ontstaat een positief groepsklimaat waarin kinderen zich veilig voelen.
- De kinderen leren op positieve wijze met elkaar om te gaan, waardoor de bereidheid ontstaat om elkaar te helpen en te motiveren.
- Er zijn tegelijkertijd meer kinderen actief bezig.
- Dat kinderen méér leren van elkaar en door elkaar.
- Dat kinderen leren hun gedachten onder woorden te brengen.

Het team heeft in november 2010 een studiemiddag gehouden over coöperatief leren, waarbij ze heeft kennisgemaakt en geoefend met de negen basisstructuren.

Er is afgesproken dat iedereen coöperatief leren in de groep gaat inzetten. Het is een experimentele fase met als doel oefenen, ervaringen en ideeën opdoen:

- In de personeelskamer hangt een flap waarop iedereen kort beschrijft welke basisstructuur (en hoe) in de groep is gebruikt.
- Na vier weken worden er twee structuren centraal gesteld waarmee iedereen in de groep aan de slag gaat. Zo worden alle basisstructuren achtereenvolgens geoefend. Ervaringen worden besproken tijdens de teamvergaderingen.
- Iedere basisstructuur heeft vaste regels en afspraken. Ze worden op posters weergegeven en gevisualiseerd. Tijdens coöperatief leren hangt de leerkracht de poster in de groep, zodat de leerlingen kunnen lezen en zien welke afspraken er van toepassing zijn. Op den duur zullen de kinderen als vanzelf weten welk gedrag er van hen verwacht wordt.

Daltonaspecten

<i>Vrijheid/verantwoordelijkheid</i>	De leerlingen dragen een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de opdracht. Iedereen draagt evenveel bij aan het proces en het produkt.
<i>Zelfstandigheid</i>	Samen de opdracht uitvoeren, zonder de leerkracht aan te spreken.
<i>Samenwerken</i>	Ervaren dat door samen te werken succeservaringen worden opgedaan.

9. Visuele middelen

We maken op onze school veel gebruik van visuele middelen. We streven er naar om afspraken en regels zoveel mogelijk visueel en/of in korte teksten weer geven. Voorbeelden hiervan zijn de dagkleuren, dagritme kaarten, het verkeerslicht en blokjes.

De voordelen hiervan zijn:

Er wordt een doorgaande lijn zichtbaar voor ouders en belangstellenden.

Symbolen worden makkelijk herkend door kinderen.

Symbolen geven veel informatie en werken doeltreffend als reminder voor kinderen en leerkrachten.

Visueel ingestelde leerlingen hebben veel profijt van de inzet van symbolen in school.

Een bijzonder teken is het handopsteken met de rechterhand recht omhoog.

We hanteren dit teken als middel om de aandacht te krijgen. De afspraak is dat als een leerkracht of een leerling zijn hand opsteekt, iedereen mee doet en stil is. Een leerkracht is vrij het teken te ondersteunen met een korte tekst, bijvoorbeeld “één, twee, drie” of “high five”.

Pas als iedereen stil is een aandacht geeft, wordt er begonnen met spreken.

Alle leerlingen kennen het teken. Het is een gebruik geworden en sommige leerlingen steken hun hand op tijdens de kring of als ze zien dat een leerkracht iets wil vertellen.

De kinderen mogen zelfstandig naar het toilet gaan; ze hoeven het niet eerst aan de leerkracht te vragen. De afspraak is dat er een kind tegelijk naar de w.c. gaat. In iedere groep hangen symbolen waaraan de kinderen kunnen zien of ze naar de w.c. mogen.

Dagkleuren en dagritme kaarten

We maken gebruik van dagkleuren. Iedere dag van de week heeft z'n eigen kleur. De kleuren structureren de week voor de kinderen. Het helpt ze bij het maken van een planning. De kleuren hangen in iedere groep aan de muur, zodat de kinderen steeds kunnen zien waar ze in de week zijn. In groep 1 t/m 4 wordt een weekklok gebruikt.

De Dalton-week loopt van maandag tot vrijdag.

De dagkleuren zijn:

- rood - maandag
- geel - dinsdag
- blauw - woensdag
- groen - donderdag
- oranje – vrijdag

In groep 1 t/m 4 worden de zaterdag en zondag met een witte kleur weergegeven (geen schooldagen), zodat de week compleet is.

Met een knijper wordt op het bord aangegeven welke dag het is.

In groep 1/2 worden dagritme kaarten gebruikt. Dit zijn pictogrammen die vertellen welke activiteiten er tijdens een schooldag worden gedaan. De dagritme kaarten geven structuur aan een schooldag en geeft de leerlingen houvast en rust.

Iedere ochtend begint de leerkracht in de kring en bespreekt de kleur van de dag en de dagritme kaarten.

Ik kan al helpen bord.

In groep 1/2 wordt het “Ik kan al helpen” bord gebruikt. Op dit bord hangen foto's van moorische vaardigheden, zoals bijvoorbeeld veters strikken. Naast de foto's hangen de persoonlijke pictogrammen van de kinderen die de vaardigheid beheersen. Het is voor kinderen duidelijk zichtbaar wie welke motorische vaardigheid beheerst. Kinderen die deze vaardigheden nog niet beheersen weten nu wie ze om hulp kunnen vragen. Het bord stimuleert de kinderen in het leren van bepaalde vaardigheden. Ze doen een succeservaring op als ze zich een vaardigheid hebben eigen gemaakt en de leerkracht hun pictogram op het bord plakt.

In groep 3 begint de leerkracht ieder dagdeel met korte bespreking van de activiteiten.

In groep 4 t/m 8 schrijft de leerkracht de activiteiten op het bord.

Daltonaspecten

<i>Vrijheid/verantwoordelijkheid</i>	De leerlingen weten wat er van hen wordt verwacht. Ze nemen verantwoordelijkheid in het maken van een planning
<i>Zelfstandigheid</i>	Symbolen geven de leerling houvast en overzicht.
<i>Samenwerken</i>	Samen een samenwerkingsopdracht plannen

10. Handelingswijzers

Op school maken we gebruik van handelingswijzers

Handelingswijzers zijn papieren instructiemiddelen, aan de hand waarvan de kinderen uitleg krijgen over allerlei verschillende zaken, zoals vaardigheden, werkwijzen, procedures en afspraken.

Ze worden in alle groepen gebruikt en zijn niet gebonden aan bepaalde vakken of activiteiten.

We zetten handelingswijzers in ons dagelijks onderwijs in, omdat ze op positieve wijze bijdragen aan:

- o het effectief inzetten van de leertijd.

Een leerkracht hoeft niet steeds opnieuw hetzelfde uit te leggen. Denk daarbij bijvoorbeeld aan het leren veters strikken in groep 1/2, knippen, vouwen, plakken of de procedure bij het zelf nakijken van het gemaakte werk.

- o de ontwikkeling van een zelfstandige werkhouding.

Met behulp van een handelingswijzer gaan kinderen zelfstandig aan de slag en hebben geen uitleg van de leerkracht nodig. Ze worden minder afhankelijk van de leerkracht.

- o leren samenwerken.

Handelingswijzers kunnen heel goed door groepjes kinderen worden gebruikt. De instructie staat in kleine stappen op papier en dat stelt de kinderen in staat elkaar beter uitleg te geven en te helpen.

Handelingswijzers kunnen op allerlei verschillende manieren worden gemaakt. De “boodschap” kan snel en simpel door middel van eenvoudige tekeningen worden overgebracht. We gebruiken hiervoor een A4-tje met een 4-, 6- of 8-vlaksverdeling.

In plaats van tekeningetjes, kunnen ook foto's worden gebruikt. Met een digitale camera worden foto's gemaakt en deze worden ingevoegd of opgeplakt. De handelingswijzer wordt duidelijker als niet een hele foto, maar alleen het belangrijkste deel ervan wordt weergegeven.

Foto's zijn voor kinderen heel herkenbaar en de kleuren maken het geheel aantrekkelijk.

Daltonaspecten

<i>Vrijheid/verantwoordelijkheid</i>	Kinderen kunnen zelf kiezen of ze een handelingswijzer willen gebruiken. Ook het moment waarop gebruikt wordt gemaakt van een handelingswijzer wordt zelf gekozen.
<i>Zelfstandigheid</i>	Het werken met een handelingswijzer wordt zelfstandig gedaan
<i>Samenwerken</i>	De leerlingen kunnen met een handelingswijzer elkaar instrueren.

11. Instructie

Een schooldag bevat veel verschillende activiteiten. Een van die activiteiten is het instructiemoment, waar bij de leerkracht uitleg geeft. De instructie wordt klassikaal en volgens het directe instructiemodel gegeven.

Directe instructie is gebaseerd op de veronderstelling dat er het meest gemakkelijk wordt geleerd door een stap voor stap uitleg. Daarnaast gaat men er van uit dat nieuwe kennis en vaardigheden gebaseerd moeten zijn op reeds verworven kennis en vaardigheden.

De leerkracht heeft tijdens de het instructieproces een centrale rol en zijn handelen is bepalend voor de effectiviteit van de instructie. Hij geeft uitleg met veel voorbeelden en demonstreert. De leerling observeert, past toe en beheerst vervolgens zelfstandig de nieuwe kennis of vaardigheid.

Volgens het directe instructiemodel bestaat de instructie uit de volgende fasen:

Introductie:	Terugblik op de vorige les. Doel van de les vertellen. Voorkennis bij de leerlingen activeren. Vertellen wat de leerlingen gaan doen (lesopbouw).
Instructie	Uitleg over de nieuwe leerstof Doet de opdracht voor. Betrekt de leerlingen bij de instructie.
Inoefenen	Nagaan of de leerstof is begrepen. Er wordt een variatie in werkvormen aangeboden (mondeling of schriftelijk). De leerlingen passen onder begeleiding van de leerkracht het geleerde toe. Feedback geven op een handeling, antwoord of werk.
Verwerken	De leerlingen gaan het geleerde zelfstandig toepassen. De leerkracht geeft een duidelijke opdracht en geeft de werkvolgorde aan. Feedback geven na afronding van de taak.
Terugkoppelen	Nabespreken van de les. Samenvatten van lesdoel en de les. Compliment geven over het geleerde. Vooruitblik op de volgende les.

In de eerste drie fasen is er veel interactie tussen de leerkracht en de leerlingen. De leerkracht geeft feedback, observeert en stelt vragen, zodat hij kan controleren of de leerstof wordt begrepen en kan bepalen welke leerlingen verlengde instructie nodig hebben.

Tijdens de verwerkingsfase is er weinig interactie. In deze fase kan de leerkracht verlengde instructie geven aan leerlingen die moeite hebben met de nieuwe leerstof.

We streven ernaar om alle lessen volgens het zelfde patroon te geven

12. PAD-lessen

We zetten het Programma Alternatieve Denkstrategieën in om de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen te stimuleren.

De PAD-lessen leren de kinderen om hun eigen gevoelens te herkennen en er mee om te gaan. Vanuit het inzicht in hun eigen gevoelens leren de kinderen de gevoelens van anderen in te schatten en situaties vanuit het perspectief van anderen te kunnen zien.

Het leerplan richt zicht op de volgende vaardigheden:

- Zich inleven in de ander; proberen na te denken over wat de ander zou kunnen voelen/denken/willen.
- Je gedrag onder controle houden om jezelf en de ander te sparen.
- Zelfstandig en effectief problemen in de sociale omgang oplossen, waarbij rekening wordt gehouden met de ander.

De afkorting PAD wordt ook wel uitgelegd als Probeer Anders te Denken.

In de PAD-lessen spelen vier thema's een centrale rol:

1. Zelfbeeld; hoe waardeer ik mijzelf en hoe gedraag ik me tegenover mijn leeftijdsgenoten.
2. Zelfcontrole: hoe stem ik mijn gedrag op mijn gevoelens af?
3. Gevoelens: hoe ga ik om met de gevoelens van mijzelf en de ander?
4. Probleemoplossen: hoe kan ik op een prettige en goede manier een probleem oplossen?

In de onderbouw ligt de nadruk op het leren van zelfcontrole, in de middenbouw op het omgaan met gevoelens en in de bovenbouw gaat het vooral over probleemoplossen.

De PAD-lessen worden wekelijks in groep 1 t/m 8 gegeven. In de handleiding staan per groep 20 lessen beschreven waarin de vier thema's terugkomen.

PAD en Dalton

Het PAD-leerplan sluit goed aan bij ons Daltononderwijs. Er wordt veel aandacht besteed aan het zelfstandig leren nadenken. De kinderen worden gestimuleerd vanuit zichzelf het juiste te willen doen. Ze leren dat ze verantwoordelijk zijn voor hun eigen gedrag.

Het Pad-leerplan gaat uit van het didactische principe van coöperatief leren; waarin leerlingen in kleine groepen met een gezamenlijk doel, op een gestructureerde manier samenwerken aan een leertaak. Ze leren van elkaar en met elkaar.

Daltonaspecten

<i>Vrijheid/verantwoordelijkheid</i>	Leren verantwoordelijk te zijn voor je eigen gedrag.
<i>Zelfstandigheid</i>	Eigen gevoelens leren te herkennen en daarmee om te gaan.
<i>Samenwerken</i>	Leerlingen leren van elkaar en met elkaar.

13. Kieskast

De kieskast is een open kast die in de klas staat en gevuld is met allerlei verschillende leermiddelen, zoals spelletjes en opdrachtkaarten.

De leermiddelen worden ingezet als aanvulling op de basisstof en zijn in groep 1 t/m 4 geordend naar de ontwikkelingslijnen van de GOVK. In groep 5 t/m 8 zijn de leermiddelen geordend naar de vakgebieden: taalontwikkeling, rekenen, wereldoriëntatie, expressievakken, enz. Minstens één keer per week mogen de kinderen uit de kast kiezen, dat staat vermeld op het weektaakformulier. Iedere groep heeft zijn eigen kieskast.

Bij het werken met de kieskast ligt de nadruk op samenwerken. Samen oplossingen zoeken, afspraken maken, naar elkaar luisteren, van elkaar en met elkaar leren. De kinderen kiezen in tweetallen of in grotere groepjes een activiteit uit.

Bij de aanschaf van de materialen hebben we rekening gehouden met het principe van meervoudige intelligentie. Hierbij gaan we er vanuit dat kinderen in staat zijn om op verschillende manieren problemen op te lossen, door gebruik te maken van verschillende intelligenties.

Kinderen leren op verschillende manieren. In het onderstaande overzicht worden de verschillende leerstijlen gekoppeld aan de intelligenties:

	Leerstijl:
Visueel/ruimtelijk Beeld knap	Visualiseren, het maken van schema's en mindmaps
Verbaal/linguïstisch Woord knap	Praten, luisteren en het zien van een tekst
Logisch/mathematisch Reken knap	Rubriceren en werken met abstracte voorbeelden
Lichamelijk/kinetisch Beweeg knap	Leren door te bewegen, verbindingen leggen tussen de ruimtes en het opdoen van kennis
Muzikaal/ritmisch Muziek knap	Er ritmes en muziek bij betrekken

Intrapersoonlijk Zelf knap	Alleen werken aan individuele opdrachten
Interpersoonlijk Mensen knap	Vergelijken, het leggen van relaties en het bevragen van naderen
Naturalistisch Natuur knap	De context achterhalen en de dingen in hun natuurlijk verband zien

Daltonaspecten

<i>Vrijheid/verantwoordelijkheid</i>	De leerlingen kiezen een activiteit Ze zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de gekozen activiteit
<i>Zelfstandigheid</i>	De leerlingen voeren de activiteit zelfstandig uit.
<i>Samenwerken</i>	De leerlingen werken samen aan en activiteit

